

Asamblea Parlamentaria Euro-Latinoamericana
Euro-Latin American Parliamentary Assembly
Assemblée Parlementaire Euro-Latino Américaine
Assembleia Parlamentar Euro-Latino-Americana

EVROPSKO-LATINSKOAMERICKÉ PARLAMENTNÍ SHROMÁŽDĚNÍ

Výbor pro hospodářské, finanční a obchodní záležitosti

14. 8. 2012

PROZATÍMNÍ

NÁVRH USNESENÍ

Zajišťování potravin z pohledu Evropské unie a Latinské Ameriky a Karibiku

Spoluzpravodaj EP:
Spoluzpravodaj LAK:

Zajišťování potravin z pohledu Evropské unie a Latinské Ameriky a Karibiku

Evropsko-latinskoamerické parlamentní shromáždění,

- s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1905/2006 ze dne 18. prosince 2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci,
 - s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Tematická strategie pro zajišťování potravin – Prosazování agendy zajišťování potravin v zájmu dosažení rozvojových cílů tisíciletí“ (COM(2006)021) přijaté dne 25. ledna 2006,
 - s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Rámec politiky EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů při zabezpečování potravin“ (COM(2010)0127) přijaté dne 31. března 2010 a na závěry Rady přijaté dne 10. května 2010,
 - s ohledem na zprávu Výboru Evropského parlamentu pro rozvoj ze dne 19. července 2011 o strategickém rámci EU pro pomoc rozvojovým zemím při řešení problémů se zajišťováním potravin,
 - s ohledem na sdělení Komise Radě a Evropskému parlamentu nazvané „Humanitární potravinová pomoc“ (COM(2010)0126) přijaté dne 31. března 2010 a na závěry Rady přijaté dne 10. května 2010,
 - s ohledem na Římské prohlášení o celosvětovém zabezpečení dodávek potravin přijaté v roce 1996 u příležitosti konání Světového potravinového summitu za podpory Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO),
 - s ohledem na výroční zprávu FAO z roku 2011 o nejistotě ve světě v daném roce,
 - s ohledem na Věstník o zajišťování potravin a výživy Regionálního zastoupení FAO pro Latinskou Ameriku a Karibik za období od ledna do března 2012,
 - s ohledem na prohlášení vedoucích představitelů skupiny G20 na summitu v Los Cabos ze dne 19. června 2012 a na zprávu náměstků ministrů zemědělství zemí G20 přijatou v Mexiku dne 18. května 2012,
- A. vzhledem k tomu, že čl. 25 odst. 1 Všeobecné deklarace lidských práv z roku 1948 uznává právo každého člověka na odpovídající životní úroveň, která jemu i jeho rodině zajistí zdraví, dobré životní podmínky a zejména výživu;
- B. vzhledem k tomu, že na Světovém potravinovém summitu (Řím, 1996) vůdčí představitelé 185 zemí v Římském prohlášení o celosvětovém zabezpečení dodávek potravin znovu potvrdili právo každého člověka na přístup ke zdravým a výživným potravinám, které je v souladu s právem na odpovídající výživu a se základním právem každého člověka netrpět hladem;
- C. vzhledem k tomu, že při potravinové krizi v letech 2006–2008 muselo 39 zemí světa, většinou afrických a asijských, čelit kritické potravinové situaci, která si vyžádala naléhavou vnější pomoc a měla nedožitelný dopad na nejzranitelnější skupiny obyvatel;

- D. vzhledem k tomu, že počet krizových potravinových situací se za posledních třicet let zdvojnásobil a předpokládá se, že tento trend bude v nadcházejících desetiletích i nadále pokračovat coby důsledek různých faktorů, mezi něž mimo jiné patří: změna klimatu a zhoršení extrémních klimatických jevů, nárůst celosvětové populace a výrazný růst rozvíjejících se ekonomik, změna spotřebitelských návyků a chování v tradičních společnostech, narušení fungování dodavatelského řetězce a obchodování s potravinami, zvýšení ceny energie, rozšíření biopaliv a stoupající finanční spekulace v oblasti komodit;
- E. vzhledem k tomu, že i přes úspěchy zaznamenané v posledních desetiletích boj proti hladu a podvýživě za posledních pět let ve většině oblastí stagnoval mimo jiné kvůli inflaci cen komodit;
- F. vzhledem k tomu, že problém se zajišťováním potravin nadmíru sužuje především nejzranitelnější skupiny obyvatel, jejichž kupní síla oslabuje a zároveň se hranice chudoby posouvá vzhůru; vzhledem k tomu, že podvýživa u dětí a mládeže má závažný a trvalý dopad na jejich tělesný a intelektuální rozvoj, a dlouhodobě tak omezuje potenciál populace;
- G. vzhledem k tomu, že v Latinské Americe se hlad a chudoba týká především venkovských oblastí, kde se drobní místní producenti věnují samozásobitelské výrobě na nekvalitní znehodnocené a málo úrodné půdě a jejich příjmy závisí na nadprodukcii, které jsou schopni dosáhnout;
- H. vzhledem k tomu, že i přestože má oblast Latinské Ameriky silné zemědělské odvětví a je čistým vývozcem komodit, neměla celkově prospěch z vysokých cen těchto produktů na mezinárodních trzích;
- I. vzhledem k tomu, že nedostatek potravin představuje závažný humanitární problém a navíc ohrožuje i stabilitu, mír a bezpečnost na celém světě;
- J. vzhledem k tomu, že v důsledku uvedených skutečností se v posledních letech vytvořilo celosvětové povědomí o rozsahu problému, který představuje zajišťování potravin, a toto povědomí umožnilo posílit koordinaci a mezinárodní správu v této oblasti;
1. vyzývá státy Evropské unie (EU) a Latinské Ameriky a Karibiku (LAK), aby i nadále usilovaly o dosažení prvního rozvojového cíle tisíciletí, tzn. snížit v období 1990–2015 počet osob s příjmy nižšími než dolar na den a počet hladovějících osob o polovinu; připomíná úzkou souvislost mezi nedostatkem potravin a chudobou a vyjadřuje své obavy, neboť kromě toho, že dosažení tohoto cíle je daleko, stále více než šestina obyvatel na světě trpí hladem a žije v chudobě;
 2. vyjadřuje své znepokojení nad vysokými cenami potravin, jimž v současnosti čelí oba regiony, a nad prognózou FAO, podle níž se trend rostoucích cen potravin a jejich nestabilita udrží i v nadcházejících desetiletích;
 3. konstatuje, že narůstá shoda, pokud jde o skutečnost, že zásadní změny v celosvětové nabídce a poptávce, v jejichž důsledku roste inflace cen potravin, mají strukturální, a nikoli cyklickou povahu, ; souhlasí s tím, že tato strukturální nerovnováha vyplývá ze široké škály jevů jak hmotných, tak finančních;

4. sdílí znepokojení řady mezinárodních organizací, pokud jde o stále užší propojení zemědělsko-potravinářských trhů s trhy finančními; zároveň sdílí přesvědčení, že silná pozice investičních a penzijních fondů na trzích s finančními deriváty, pokud jde o komodity, v posledních letech rozhodujícím způsobem přispěla k nestabilitě a narušení trhů;
5. konstatuje, že ačkoli je obtížné tento jev vyčíslit, v Latinské Americe v posledních letech prudce stoupl počet zakoupených rozsáhlých zemědělských ploch, neboť ceny potravin jsou na vrcholu a očekávají se vysoké výnosy; přestože tento druh operací může přinášet výhody pro kupujícího i prodejce, rozdílné vyjednávací možnosti stran mohou být pro drobné producenty nevýhodné, a původní obyvatelé tak mohou ztratit přístup k půdě, kterou skupují cizinci;
6. vyzývá vlády zemí EU a LAK, aby i nadále spolupracovaly v rámci různých mnohostranných správních fór o zajišťování potravin a využily různých možností, které nabízí dialog mezi regiony EU a Latinské Ameriky a Karibiku, s cílem sblížit a koordinovat své postoje v této oblasti; doporučuje, aby oba regiony při hledání globálních řešení konzultovaly s různými odvětvími občanské společnosti a zejména se zemědělskými organizacemi a domorodými obcemi;
7. naléhavě vyzývá vlády, aby začlenily zajišťování potravin do svých politik a zaručily soudržnost svých zemědělských, obchodních, energetických a rozvojových politik; v této souvislosti se domnívá, že je vhodné, aby nejrozvinutější ekonomiky EU a Latinské Ameriky a Karibiku přezkoumaly své systémy zemědělských subvencí a posoudily případné důsledky plynoucí z pobídek v odvětví biopaliv;
8. domnívá se, že je třeba podpořit hledání udržitelných a dlouhodobých řešení problému zajišťování potravin; přestože zdůrazňuje potřebu zachovat programy pro okamžitý přístup k potravinám a pro převod příjmů s cílem čelit potravinovým krizím, vyzývá, aby se úsilí zaměřilo zejména na rozvoj venkova a zvýšení produktivity, které by mohly vyřešit situaci ze střednědobého a dlouhodobého hlediska;
9. zdůrazňuje, že je třeba upřednostňovat politiky, které by umožnily využít růstu zemědělství; poukazuje na zlepšení výrobních metod a kvality půdy jakož i na výzkum a rozvoj v oblasti plodin, semen a transgenních rostlin; pro rozvoj tohoto potenciálu růstu by byly zapotřebí také investice do vzdělávání zemědělců prostřednictvím konkrétních vzdělávacích programů a do infrastruktury ve venkovských oblastech, které by zlepšily obchodní podmínky drobných zemědělců a pomohly oživit místní trhy;
10. doporučuje prohloubit politiky v oblasti přizpůsobení produkce a spotřeby komodit a upřednostnit odrůdy vhodnější nejen pro potravinové potřeby místních obyvatel, ale také pro klimatické podmínky a půdu; konstatuje zároveň, že je zapotřebí vyhnout se neudržitelným zemědělským postupům, které by dále zhoršovaly kvalitu půdy, a zavést opatření pro rozrůznění produkce jako alternativu k monokulturám, které značně ohrožují klimatická rizika, škůdci a změny cen; tato opatření spolu s větším rozvojem vzdělávání v oblasti výživy by umožnila zachovat tradiční komodity, které by rozšířily potravinový základ, a zlepšit stav výživy obyvatel;
11. vyzývá vlády, aby přijaly podpůrná opatření pro rodinné farmy, zejména opatření zaměřená na usnadnění přístupu k finančním prostředkům; poukazuje na to, že vzhledem

k omezené konkurenceschopnosti na trzích, vysokým cenám surovin a nepředvídatelnosti příjmů rodinné farmy obecně neměly z vysokých cen potravin užitek, naopak nestabilní ceny je výrazně poškodily, ztížily plánování jejich činnosti a odradily je od investic a omezily jejich přístup k finančním prostředkům.

12. vyzývá EU a její členské státy, aby nadále pokračovaly v úsilí v oblasti rozvojové spolupráce, a to i v případě tak razantních omezení rozpočtu, k jakým dochází v současnosti; zdůrazňuje zároveň, že EU a její členské státy poskytují více než polovinu celosvětové oficiální podpory rozvoje a její výrazná část se zaměřuje na programy pro zajišťování potravin, zejména v těch zemích, které jsou z hlediska zdrojů potravin v regionu nejohroženější – Honduras, Nikaragua, Kuba a Haiti; s potěšením bere na vědomí řádné fungování nástroje pro zajišťování potravin (*potravinový nástroj*) ve výši 1 miliardy EUR, jehož prostřednictvím EU řešila potravinovou krizi v letech 2006–2008;
13. vyjadřuje své pevné odhodlání dostát závazkům Světového potravinového programu OSN, neboť se při mimořádných potravinových situacích v posledních letech ukázalo, že je schopen zásobit potravinami nejzranitelnější skupiny obyvatelstva rychle a velmi účinně;
14. vítá akční plán týkající se volatility cen v oblasti potravin a zemědělství, jenž byl přijat v červnu 2011 ministry zemědělství zemí G20, a zejména zavedení informačního systému pro trh se zemědělskými produkty (AMIS); v tomto ohledu uznává významnou úlohu, kterou má lepší informovanost a transparentnost trhů, pokud jde o zmírnění volatility na trzích s komoditami;
15. žádá vlády, aby přijaly potřebná opatření pro boj proti nadměrné spekulaci na trhu s komoditami, jeho zneužívání a manipulování; zdůrazňuje, že v zájmu účinnosti musí být snahy o regulaci finančních trhů uskutečňovány na celosvětové úrovni; bere proto za svá doporučení zemí G20 týkající se zlepšení regulace a dohledu v oblasti trhů s finančními deriváty, pokud jde o komodity, a podporuje zásady regulace a dohledu v oblasti trhů s finančními deriváty, pokud jde o komodity, které předložila Mezinárodní organizace komisí pro cenné papíry (IOSCO) v září 2011; zároveň žádá IOSCO, aby neprodleně předložila doporučení týkající se kroků pro uvedení těchto zásad do praxe;
16. uznává, že strategie zajišťování potravin musí být v kompetenci každé země a musí vytvářet vhodnou rovnováhu mezi podporou vnitrostátní produkce a pokrytím potravinových potřeb prostřednictvím obchodu; proto je v zájmu zajišťování potravin a zvýšení zemědělské produktivity zásadní, aby bylo možné počítat se stabilním, předvídatelným, nenarušeným a transparentním obchodním systémem;
17. vyzývá vlády jednotlivých států, aby se v rámci doporučení FAO při řešení vnitřních problémů se zajištěním potravin vyvarovaly omezujících obchodních politik, neboť takové počínání výrazně zvyšuje ceny na mezinárodních trzích a podporuje jejich volatilitu; vyzývá proto vlády, aby potvrdily dohodu, již bylo dosaženo v rámci skupiny G20, a odstranily omezení týkající se vývozu potravin a mimořádné daně na potraviny zakoupené pro neobchodní humanitární účely Světového potravinového programu a aby v budoucnosti tato opatření neuplatňovaly; zároveň vlády vyzývá, aby i nadále jednaly o přeměně této dohody na povinný celosvětový závazek v rámci Světové obchodní organizace;

18. bere na vědomí analýzu Světové banky, která upozorňuje na výrazný nárůst logistických a dopravních nákladů v posledních letech, který je důležitým faktorem inflace cen komodit; vybízí proto obě strany, aby prohloubily politiky pro usnadnění obchodu a pro liberalizaci dopravy, a to nejen v rámci regionů, ale i mezi Latinskou Amerikou a Karibikem a EU;
19. pověřuje své spolupředsedy, aby toto usnesení předali předsednictví summitu EU-LAK, Radě Evropské unie, Evropské komisi, parlamentům členských států Evropské unie a všech zemí Latinské Ameriky a Karibiku, Latinskoamerickému parlamentu, Středoamerickému parlamentu, Andskému parlamentu, parlamentu zemí Mercosuru, generálnímu sekretariátu Andského společenství, výboru stálých zástupců Mercosuru, stálému sekretariátu Latinskoamerického ekonomického systému a generálním tajemníkům OAS a UNASUR.